

Stavrenski dom

Ste. 143

V Ljubljani, 25. junija 1936

Leto 1.

Stavke, poboji, nemiri po vsej Evropi

Atene, 25. junija. AA. Delavstvo velike tobačne tvornice Palastros v Pireju, ki že več dni stavka, je priredilo davi v številu nad tisoč, bujne demonstracije. Delavci so se napotili h poslopiju tovarne, da bi protestirali proti odpustu nekaterih svojih tovarišev. Ko je policija hotela preprečiti to njihovo nakano, je prišlo do spopada med njo in delavci. Več delavcev je ranjenih, ranjenih pa je tudi nekaj redarjev. Delavci so se odtod napotili k uradu glavnega državnega tožilstva in obmetavali okna s kamenjem. Več oseb je bilo tudi tu ranjenih. Policija je več delavcev iz te skupine in njihove voditelje aretirala. V znak solidarnosti z delavstvom te tovarne so delavci ostalih tobačnih tovarn v Pireju proglasili 24. urno stavko.

Madrid, 25. junija. AA. (DNB). Tu so aretirali osem podjetnikov, ker se niso hoteli pokoriti vladnim nalogom, da tudi po svoje pripomorejo, da se stavka konča.

V Barceloni se je vršilo veliko zborovanje stavkajočih. Govorniki so napadali katalonsko vladno. Prav tako ogorčeno so napadali v svojih govorih tudi delodajalce iz desničarske stranke. Na zborovanju so sklenili, da bodo vztrajali v stavki.

V Masaru (pokrajina Murcia), so tamkajšnji rudarji stopili v ponovno stavko. To je že osma stavka teh rudarjev v enem mesecu. Tudi to pot terjajo rudarji povišanje mezd. Zaradi neprestanih sporov v tem rudarskem področju stoji rudarska industrija v Murcia pred popolnim polomom.

Alžir, 24. junija. AA. Tukajšnji stavci so stopili v stavko v znak solidarnosti s pristaniškimi delavci. (Havas.)

Pariz, 24. junija. AA. Zastopniki šoferjev javnih avtomobilov so izjavili, da bodo šoferji stavkali, če do nocoj ne bo sporazuma o kolektivni pogodbi.

Marseille, 24. junija. AA. (Havas.) Stavka mornarjev v tukajšnjem pristanišču traja dalje. Stavkajoči dajejo prebivalstvu od časa do časa s sirenam na znanje, da niso zapustili teh ladij in da jih ne mislijo zapustiti. Baje je ministrstvo za trgovinsko marnarico zahtevalo od vseh družb, ki prejemajo državno podporo, naj ugođe zahtevam mornarjev do skrajnosti. Če je ta vest točna, tedaj velja v prvi vrsti za družbe Messageries Maritimes, Compagnie Transatlantique itd.

Pariz, 24. junija. AA. Položaj stavk v prestolnici je v glavnem neizpremenjen. Velike trgovine vsakovrstnega blaga so zopet začele obratovati z izjemo Samariaine, kjer se osebe še ni vrnilo na delo. Sporazumeli so se tudi lastniki in osebje cvetličaren, delavnic umetnega cvetja in podobnih okrasov. Prav tako je dosežen sporazum z osebjem na vlačilcih, s strokovnim osebjem na parnikih pa pogajanja še trajajo.

Solun, 25. junija. m. Tekom resnejših borb stavkajočega delavstva, ki so se vodila na ulicah Pireja, je policija aretirala okrog 100 stavkajočih delavcev. Stavkajoče delavstvo in demonstrante je vodil komunistični poslanec Manolea. Do spopadov je prišlo radi tega, ker se demonstranti na zahtevo policije niso hoteli raziti. Cim so bile demonstracije udušene, se je vršila konferenca oblasti, na kateri je bilo sklenjeno, da bodo aretirali komunističnega poslanca Manolea, ki je povzročil demonstracije.

Prvi mučenci palestinske revolucije

Jeruzalem, 25. junija. o. Včeraj so arabske čete napadle avtobuse kalijeve tovarne ob Mrtem morju, ki so vozili iz Jeruzalema v Jeriko. Avtomobile, ki so spremljali močan oddelček vojašva, ki je takoj stopil v akcijo. Razvila se je bitka, ki je trajala nekaj 40 minut, potem pa je angleško vojaštvo upornike pregnalo. Boj je bil krivav in je bilo na obeh straneh nekaj mrtvih in ranjenih.

Straž se vzdržuje v vseh krogih palestinskega prebivalstva. Ker je glasna propaganda zanj prepovedana, zato se razvija tem živahnija fiha agitacija. Arabsko prebivalstvo smatra vse, ki se ne drže zapovedi o stavki za odpadnike in jim grozi z maščevanjem. Vse žrtve, ki so padle v boju z angleškimi četami, zlasti v Nablusu, je

arabska narodna zveza proglasila za mučenike.

Jeruzalem, 24. junija. Pri Bethalphi so Arabci napadli angleško patruljo. Po daljšem streljanju so se napadalcu razbežali. V Jeruzalemu so tudi danes na nekaterih mestih vrgli bombe. Skoda je samo gmojna. V Kalundiji je bil en jud ranjen s kroglo iz puške.

Preteklo noč so brit čete izvršile v arabski vasi Delilabanu okoli 20 km vzhodno od Jeruzalema hišne preiskave. Pri tem so trčile ob Arabce. En Arabec je mrtev, pet jih je pa ranjenih. Na britanski strani ni izgub.

Arabski so napadli neki židovski avtobus med Roshphino in Safedom v sev. Palestini. En žid je ubit, 5 jih je pa ranjenih.

„Ognjeni križi“ na delu:

Ustanovitev „Francoske socijalne stranke“

Pariz, 25. junija o. Včeraj so komisari francoske politične policije po nalogu notranjega ministrstva naredili preiskave po sedežih bojovniške organizacije »Ognjeni križi« in predstavnikom organizacije javili razpust.

Ko je predsednik republike podpisal naredbu notranjega ministra o razpustu desničarskih organizacij, je vodja »Ognjenih križev« polkovnik De la Rocque izjavil, da gre sedanja rdeča vlada za tem, da uniči v Franciji vsako domoljubje in vsak narodni preporod. Zato mora vlada sprejeti nase odgovornost za stanje, katero je povzročila s temi svojimi naredbami.

»Ognjeni križi« so takoj po razpustu začeli s pripravami za organizacijo lastne stranke v francoskem parlamentu. Stranka se bo imenovala »Francoska socijalna stranka«. Pričakujejo, da se

ji bo pridružilo že takoj precejšnje število poslancev v sedanjem parlamentu. Seznan predstavnikov nove stranke bo objavljen čez tri dni.

»Ognjeni križi« so bili na razpust pripravljeni, pripravili so pa že prej vse potrebno, da bodo začeli s svojim delovanjem v novih oblikah. Njihova organizacija je v Franciji izvedena do zadnje podrobnosti, trenutno štejejo okrog poldrugi milijon discipliniranih članov.

Vodja »Ognjenih križev« De la Rocque je poslal predsedniku republike protestno pismo, v katerem pravi, da gre zdaj za boj med komunistično internacionalo in med francoskim narodom, da gre za spopad med rdečo zastavo in med francosko tribarvnicno. »Ognjeni križi« bodo borbo, kak... so začeli za osvoboditev francoskega naroda izpod rdečega priliska, vodili do konca.

v primeru, če bi šlo za izvršitev kakšnega ukrepa Zveze narodov.

Sovjetski delegat Litvinov je predložil konferenci dopolnilo v istem smislu, češ da bi se prehod skozi morsko ožino moral prepovedati vojnim ladjam vojujočih se držav, čeprav ne gre za izvršitev obveznosti, izvirajočih iz statuta ZN.

Govoril je nato še Paul Boncour, potem se je pa začela debata o dolžnostih, izvirajočih iz nevarnosti Turčije nasproti državam, ki niso podpisale določil o morski ožini. V tej debati je turški zunanji minister Ruđi Aras izjavil, da je glede na to, da bo Turčija izpolnjevala vse mednarodne obveznosti, seveda tudi tistih, ki izvirajo iz statuta ZN, vsak dvom odveč.

Konferenca o morski ožini bo končana danes dopoldne na plenarni seji v prvem delu svojega zasedanja.

London, 25. junija. AA. DNB: Današnji listi obširno pišejo o sporu med Anglijo in Rusijo, ki je izbruhnil na konferenci v Montreuxu zaradi tega, kakšne ladje naj smejo voziti skozi Dardanele. Listi menijo, da Anglija v tem vprašanju Rusiji ne bo smela priznati nobenih predpravil.

Drobne

Carigrad, 25. junija AA. (Stefani.) Turški politični krogi zavračajo trditve, da bi bila sovjetska Rusija zahtevala dovolitev prevoza čet skozi morsko ožino v vojnem primeru.

Amsterdam, 25. junija. AA. (DNB) Holandska narodna banka je zvišala eskontno mero na 4%. Ankara, 25. junija. AA. Po vsej Turčiji je zelo slabo vreme. V Varnekeju je snežilo.

London, 25. junija. AA. Neki kaznenec je laže rnil z verigami znanega gangsterja Alcaponeja, ki je v isti ječi.

Florence, 25. junija. AA. Zastopniki avstrijskih, madjarskih in jugoslovanskih železnic, ki so se udeležili konference o voznih redih v zvezi z elektrifikacije proge Postojna-Trst, so sinoči odptovali iz Florence.

Minister Cvetković v Banjaluki

Lipik, 24. junija. Snoči okoli 12 je potoval čez Banjaluko minister za socialno politiko in zastopnik pravosodnega ministra Dragiša Cvetković. Z njim so bili poslanec Jurije Pozderac, šef kabineta v pravosodnem ministru Boško Nastasijevič in šef odseka v pravosodnem ministru dr. Boža Ogorelec.

Minister Cvetković se je pripeljal iz Bihača, med potjo pa se je ustavil še v Bosanski Krupi in v Bosanskem Novem. Čeprav do poslednjega trenutka nihče ni vedel, da pride minister, je ljudstvo povsod prirejalo ministru Cvetkoviću in njegovemu spremstvu prisrčen sprejem. Posebno lep sprejem je minister doživel v Bosanski Krupi. Tu ga je pozdravil predsednik okrajne organizacije JRZ Milan Petrovič. Pri prihodu in odhodu iz Krupe je ljudstvo pozdravljalo ministra Cvetkovića s streljanjem iz možnarjev. Na postaji v Banjaluki je ministra sprejel ban Nemanja Ljubisavljevič, župan in več uglednih meščanov ter

zastopniki krajevne organizacije JRZ. Takoj po prihodu se je g. Cvetković odpeljal v hotel. Danes dopoldne si je ogledal državno bolnišnico z novim kirurškim paviljonom, nato je na pregledni delovanje higienskega zavoda in dom narodnega zdravja. Potem je pregledal okoližno sodišče in druge sodne urade. Ob 12 je obiskal banjalučkega župana ter se zanimal za občinska vprašanja Banjaluke. Ob 1 popoldne se je minister Cvetković med prisrčnim pozdravljanjem prebivalstva odpeljal z avtomobilom v Bosansko Gradsko. Tudi tam so ministru in njegovemu spremstvu priredili prisrčen sprejem. V Bosanski Gradski je minister Cvetković podaril mestnim revezem 3000 din kot svojo podporo, nato je pa odšel v Staro Gradsko, kjer si je ogledal kaznilnico. Nato je nadaljeval pot v Okučane, kjer ga je čakal brzi vlak. Odpeljal se je v Belgrad, pri srčno pozdravljan od velike množice meščanov in kmetov.

Neguš - cesar brez zemlje

Bern, 25. junija. o. Po poročilih iz uradnih virov je švicarski zvezni svet na svoji zadnji seji odklonil bišemu abesinskemu cesarju dovoljenje za stalno bivanje v Švici. Neguš sicer lahko pride v Švico, da prisostvuje plenarnemu zboru članic Zveze narodov, da bo tam lahko osebno branil pravice svoje države. Švica pa ne more dovoliti, da bi se neguš s svojo rodbino stalno naselil na švicarskem ozemlju, ker spor med Abesinijo in med Italijo še ni končno javno urejen. Abesinija se nahaja še v vojnem stanju z državo, ki je njena sosed, zato ne more dovoliti, da bi se v njej naselil poglavar države, ki je s to njeno sosedo v vojni. Pri svojem včerajšnjem obisku je angl. zunanji minister abesinskemu cesarju čisto jasno, dasi vljudo povedal, da ni njegova navzočnost v Angliji več zaželjena, ker je treba neguša zdaj smatrati za vladarja brez zemlje. Neguš pa se je odločil, da bo svoj boj za svobodo Abesinije vodil naprej.

Dve letali trčili skupaj

Pariz, 24. junija. Nad letališčem v Cherbourgu se je pripetila velika nesreča. V zrak so se dvignila 4 letala, da izvrše skupinski polet. V višini okoli 200 m sta dve vodni letali trčili drugo ob drugo in popolnoma razbiti strmoglavili na zemljo. Pet mož posadke se je ubilo.

Fenix pred sodiščem

Dunaj, 25. junija. Včeraj se je vršila pred državnim kazenskim sodiščem prva razprava v zvezi z afero Fenixa. Obtožena sta svetnik davčnega urada na Dunaju Adolf Schmid in prokurist zavarovalnice Fenix, Teodor Fussgaenger. Obtožnica pravi, da je zavarovalnica Fenix v zaostanku s plačilom taks v znesku 350.000 šilingov in da je obtoženi Schmid tak zaostanek utajil in svojim šefom onemogočil, da bi izterjale davčne oblasti dolžni davek. Razen tega je Adolf Schmid od leta 1926 dobival od Fenixa 1000 šilingov na leto; izplačal mu jih je prokurist Fussgaenger.

Obvezni dopusti za delavce

Zeneva, 25. junija. Na današnji seji mednarodne konference za delo so glasovali o predlogu glede obveznega plačnega letnega dopusta za delavstvo. Za predlog je glasovalo 99 delegatov, proti 15.

Razen tega so sprejeli resolucijo luksemburškega delavskega delegata, o položaju nemških beguncev. Resolucija pravi med drugim, naj bi Zveza narodov na septemborskem zasedanju storila vse potrebno, da to vprašanje dokončno uredi.

Vrhu tega je konferenca sprejela soglasno predlog švicarskega delavskega delegata o prehranjevalnih razmerah delovnega ljudstva. Upravni odbor mednarodnega delovnega urada naj pospeši zbiranje podatkov o tem vprašanju.

Zbližanje fašističnih držav

Berlin, 25. junija. AA. Stefani poroča: Včeraj je prišel v Berlin italijanski državni podtajnik v letalskem ministru Vale. Pravijo, da je to le obisk vljudnostnega značaja, ker vrata Vale obisk, ki ga je leta 1933 napravil Göring Rimu. Toda zabeleženo se meni, da ima ta obiska velik pomen, ker tako italijanska kakor tudi nemška diplomacija hoče, da bi se fašizem in hitlerizem zbližala tako kakor sta si bila blizu tedaj, ko je Hitler prišel na oblast.

Eden gre v Pariz

Pariz, 25. junija. AA. Havas poroča: Menijo, da bo Eden prišel v Pariz danes popoldne ob 18.50. Eden se bo sestal z Blumom in Delbosom na intimni večerji, ki jo bo priredil angleški veleposlanik v Parizu. Eden in Delbos odpotujeta skupaj v Zenevo ob 22.20.

Afera Bodi

Belgrad, 25. junija. m. V znani Bodijevi tihotapski aferi so carinske oblasti včeraj odprle in pregledale pohištveni vagon, s katerim so vihotapljeno blago prepeljali v Belgrad. Ta vagon, last firme Intercontinental Carol & Jelinek je stal že mesec dni, to je vse od časa, ko se je afera odprla, v savskem pristanišču. V vagonu so bile razne starinske stvari, kakor razni fotelji, več slik, nagrobni spomeniki in številni kovinski predmeti.

Znani strokovnjak Paja Gluck, ki je istotako zapleten v to afero, je dajal pojasnila glede odkritih predmetov. Fotelji, ki so jih našli v vagonu, so iz 15. stoletja ter so se nahajali v avstrijskih plemiških gradovih. Stoli so iz nekega starega al-

Strele uničila „Drevo miru“

Pariz, 25. junija. Včeraj je strela udarila v takozvano »Drevo miru«. To drevo je bilo zasajeno v enem izmed pariških parkov v spomin in opomin na svetovno vojno. Strela je drevo razklala, drevo se je s strašnim lomljenjem zrušilo na godbeni paviljon, v katerem je bilo vse polno otrok, ki so tja zbežali med nevihto. Drevo je paviljon razrušilo in izpod ruševin so gasilci potegnili okoli 50 oseb, ki pa so vse lažje ranjene. Včeraj je nevihta napravila veliko škodo po vsem Parizu. Poplava je bila tolika, da so ponekod morali ustaviti ves promet.

Pameten odlok

Dunavska banska uprava je dala te dni razglas, po katerem zaradi težkih gospodarskih razmer prepoveduje uporabljanje strojev pri poljskih delih. Po tem odloku je prepovedano košenje trave, žita in vazenje snopov s stroji, da se na ta način preskrbi nekaj dela brezposelnim poljskim delavcem, med katerimi je velika brezposelnost, ki pa se je še povečala zaradi vedno naraščajočega vpeljavanja strojev za poljska dela. V tem odloku je bilo tudi povedano, da smejo stroje uporabljati le lastniki in še ti le na svojih posestvih. Na tujih posestvih pa se ne sme uporabljati, niti če stroje vodi lastnik sam.

Francoska vojska za sporazum z Nemci

Pariz, 24. junija. AA. (DNB). Izjave, ki jih je maršal Pétain dal v nedeljo v Verdunu o nujnosti čim boljše razumevanja med Nemci in Francozi, so deležne odobravanja lista »Républicque«, organa sedanega vojnega ministra Daladierja. List podarja besede maršala Pétaina, da Francija nima prav, če gleda v Nemčiji neprestano svojega sovražnika ter se ravna po tistih Francozi, ki bi hoteli, da si Francija svojo politiko ureja po politiki Moskve. Vse dotlej, dokler bo Francija imela svoj dosednji sistem, pravi člankar dalje, bo imela Francija tudi svojo neodvisno politiko. Pred vojno, pravi člankar, smo zagrešili veliko napako, da smo vse žrtvovali za zvezo, ki je ni vodil Pariz, temveč na bregovih Neve, zaradi česar v odločnem trenutku Francija ni mogla izvesti politike miru in je evropska civilizacija zašla v nevarnost, da doživi etrašno katastrofo. Glede Nemčije mislimo, da ji osemnajsto leto po premirju lahko ponudimo roko, kajti prav zato, ker se je ne bojimo, hočemo dati izraza ne naše želje, nego naše volje, da hočemo živeti s tretjim rajhom v miru.

Sofija, 25. junija. AA. Vlada je imela sinoči sejo, ki je trajala od 18. do 22 ure. Po seji je ministriški predsednik Kjossevanov izjavil časnikarjem, da je vlada sklenila ukiniti sankcije proti Italiji in da je naročila svoji delegaciji v Zenevi, da naj podpre predlog za ukinitve sankcij pri DN.

Sofija, 25. junija. AA. DNB: Odločitev vlade, da naj se ukinejo sankcije, se spravlja v zvezo z bližnjim potovanjem kralja Borisa v inozemstvo.

Pariz, 25. junija. AA. DNB: Med delodajalci in delavci v luki Marseille se bodo danes vršila pogajanja in bo že tekom dneva najbrž začelo zopet redno delo.

Varšava, 25. junija. AA. Pat: Senat je včeraj z vsemi glasovi proti enemu sprejel zakon o pooblastilih predsedniku republike.

Frankfurt, 25. junija. AA. DNB: »Grof Zeppelin« je odletel sinoči ob 21.50 na svoje sedmo potovanje v Južno Ameriko. Na ladji so zavzete vse kabine.

Pariz, 24. junija. AA. (DNB). Postajo Saint Lazare so danes zasedli večji oddelki policije in mobilne garde, da se prepreči ponovni spopadi med pristaši ljudske fronte in raznih desničarskih družtev.

Pariz, 25. junija. AA. Danes so komisari politične policije obvestili vse krajevne odbore razpuščene desničarske organizacije »Ognjenih križev« o njihovem uradnem razpustu, ki je stopil 23. t. m. v veljavo.

Pariz, 25. junija. AA. Parlament je v nočni seji izglasoval zaupnico vladi s 382 glasovi proti 198. Prihodnja seja bo jutri popoldne.

Milan, 25. junija. AA. Stefani poroča, da bo na mednarodni konferenci za štedenje Italije v Pragi zastopal senator de Capitan. Na zasedanju v Pragi bo 40 delegatov zastopalo razne države.

pskega samostana, nagrobni kamen je iz leta 1500 iz Firenze. Vse predmete so carinski organi spravili v skladišče carinarice ter jih popisali.

Občni zbor Tujskoprometne zveze

Maribor, 24. junija.

Danes popoldne se je vršil pri »Orlu« izredni občni zbor Tujskoprometne zveze. Ker so se na zadnjem letošnjem rednem obnem zboru sprejela nova pravila, ki jih je kr. banska uprava odobrila, so bile danes na dnevnem redu samo volitve. Na predlog mariborskega podžupana Zebota je sestavil novo listo posebnih kandidacijski odbor, ki se je po daljši debati zedinil na sledeča imena: Predsednik je ing. Vladimir Slajmer (predsednik SPD Maribor, I. podpredsednik magistratni direktor Iv. Šubie (za mestno občino in olupševalno društvo Celje), II. podpredsednik ravnatelj Ivan Gračner (za ban. zdravilišče Rogaska Slatina). V upravni odbor delegirajo kot člane sledeča društva svoje delegate: Olupševalno in tujskoprometno društvo Maribor, Olupševalno in tujskoprometno društvo Ptuj, SPD Celje, SPD Črna, Združenje trgovcev Maribor, Združenje gostilničarjev Maribor, Avto-

klub, sekcija Maribor, Aeroklub »Naša krila« Maribor, Zimskoprometna podzveza Maribor. Namestniki določili: SPD Maribor, SPD Slovenjgradec, SPD Kranj, SPD Ruše ter Tujskoprometna in olupševalna društva v Ljutomeru, Ribnici na Pohorju, Gornjem gradu in Mozirju, dalje zdravilišče Dobrna in Slatina Radenci. Jug. Touring-klub v Mariboru, ISSK Maribor. V nadzorstvu so: ing. Oskar Dražar (za Mariborski teden), direktor Franjo Rodošek (za Pohorski dom), Miha Zavodlal, mag. direktor v Ptuj. Namestniki določijo: Olupševalno in tujskoprometno društvo Sv. Lovrenca na Pohorju, SPD Slovenska Bistrica, Združenje gostilničarjev Celje. Poleg tega delegirajo v odbor po enega člana in namestnika banska uprava, mestno poglavarstvo v Mariboru, Zbornica TOI v Ljubljani in direktorja drž. železnice v Ljubljani. V nadzorstvo pa delegirajo svoje zastopnike banska uprava in mestno poglavarstvo v Mariboru.

Celjske novice

Celje, 24. junija.

Ban dr. Natlačen na inspekcijskem potovanju v celjskem okraju. Danes nadaljuje ban g. dr. Natlačen inspekcijsko potovanje po celjskem okraju. Najprej si je jutraj ogledal umobolnico v Novem Celju, nato se je podal v Sv. Jurij ob juž. železnici, zatem bo šel v Vojniki in Dobrno ter nazadnje v Braslovce. V vseh zadnjih štirih krajih je bil oziroma bo prireditelj g. banu sprejem.

Lahko-atletski dvomatch med SK Jugoslavijo v Celju in varaždinsko SK Slavijo. V nedeljo, dne 28. t. m. priredi lahko-atletika sekcija SK Jugoslavija v Celju dvomatch z varaždinsko SK Slavijo, katere je priznava lahko-atletika edinica ter šteje med svoje člane prvostopnega srednjeprogaša Takača. Pa tudi drugi njihovi atleti so zelo dobri, kajti Varaždin je priznava športno središče tako v nogometu kakor tudi lahki atletiki. Njihovi metali kopja so med najboljšimi v državi ter celo prvaki. Pa tudi SK Jugoslavija postavi močno ekipo, ojačeno z gosli Pieterskom in Urbančičem. Zastopal bo pa njihove barve tudi priznani športnik Gujznik.

Identiteta neznane utoplenke ugotovljena. Včeraj je bila ugotovljena identiteta neznane utoplenke, ki so jo našli v ponedeljek popoldne v Savinji pri Liscu. Gre za 44-letno Ivančo, ženo kočarja Andreja Leberja. Pokojnica je stanovala s svojim možem v Megojincah št. 40, obč. Griže pri Celju, kjer sta imela majhno kočjo. Leberjeva je odšla od doma že pretekli četrtek in so jo od takrat že pogrešali. Ker je le ni bilo nazaj, se je začel za njo usodo zanimati tudi mož, ki je zadnje prijavil tudi orožnikom. Na podlagi obvestila orožniški postaji, se je Lebar oglašil včeraj v Celju, kjer je na podlagi fotografije utoplenke in njenega trupla samega ugotovil v njej svojo ženo. Po zdravniški ugotovitvi se je nahajala Leberjeva v vodi samo kake pol ure, ker so tudi v ponedeljek, ko so našli, kakor smo že poročali, jo tudi poskušali obuditi in spravili k življenju z umetnim dihanjem, ker je še kazala nekatere znake življenja, kar se pa ni bilo posrečilo. Ali gre za nesrečo, zločin ali samomor, za enkrat še ni bilo mogoče ugotoviti. Lebarjevo so pokopali včeraj na bolniškem pokopališču v Celju.

Dve žrtvi opeklin. 5-letni Turnšek Jože, sin posestnika iz Ržiš pri Šmarju, se je v ponedeljek ponesrečil z vročo maslo, ki se mu je zlila po desni nogi in ga močno opekla. — Podobna nesreča se je pripetila tudi 7-letnemu prislanu Martinu, pos. smu iz Parizelj pri Braslovcah. Pred dnevi se je doma polil z vročo vodo po glavi in rokah ter dobil opekline.

Zrebe ga je brenilo. 29-letnega posest. sina Fingšija Jožeta iz Trnovca pri Rečici ob Savinji je doma brenilo zrebe med noge in ga močno poškodovalo.

Uboj iz sovraštva. 22-letni posestnikov sin Strniša Franc iz Zgornje Kostivnice in 28-letni posestnikov sin Kamenšek Jože iz Čačje vasi, obe vasi se nahajata v občini Rogaska Slatina okolič, sta dne 18. maja letos v Čačji vasi, oborožena z ročico, pobila z udarci 62-letnega posestnika Dolca Karla in ga pri tem telesno tako poškodovala, da je za dobljenimi poškodbami, zlasti hrbtnice in hrbtnega mozga s posledico otrpnenja trebušnih organov, vnetja pljuč in odpovedi srca, dne 27. maja umrl.

Posestnik Dolc Karl je šel dne 18. maja zvečer v hlev, kjer sta molzla njegova dinarja šket Vincenc in Pepelnik Simon. Ko se je vrnil Dolc iz hleva, sta ga pri vratih nenadoma napadla

Strniša Franc in Kamenšek Josip, današnja obtožena, ter ga z udarci z ročicami pobila do nezvesti na tla. Zakaj sta to storila, Dolcu ni bilo znano. Obdolžena se zagovarjata, da sta namerala napasti šketa in Pepelnjaka, ker sta ta dva malo prej v mraku pretepla Strniša Franca, ko je nesel panj s čebelami. Gospodar Dolc, da je menda pretepel celo odobraval in rekel, da bo še on vrgel v Strniša Franca vile. Nameravala sta napasti, kakor pravita, šketa, napadla sta pa Dolca, ki je prišel prvi iz hleva. Oba obdolžena priznava dejanje, pravita, da sta se dogovorila, oborožila in prežala na svojo žrtv z naklepom, da enega ali drugega ali vse tri pretepeja z ročicami. Bila sta oboje vsak na 3 leta zapora in na izgubo častnih pravic za 2 leti.

Trije usodopolni padci s češnje. Doberaj Valentin, sin poštnega zvančnika iz Loke pri Zidanem mostu, star 11 let, je padel s češnje in si poškodoval desno ključnico. — Jevšnik Ana, 36-letna žena posestnika iz Košnice pri Slivnici je v torek doma padla s češnje in si zlomila obe roki. — Enaka nesreča se je zgodila 18-letnemu hlapcu Venku Antonu v Žičah pri Konjicah. Tudi ta je v torek padel doma s češnje in si zlomil desno roko.

Surov napad. V nedeljo so v Lučah napadli neznani 22-letnega zagorja Jegovnika Franca, ga sunili in vrgli na tla. Pri padcu si je Jegovnik poškodoval desno roko.

Nesreča v cementarni v Zidanem mostu. Delavec Dremelj Anton, star 29 let in uslužben v cementarni v Zidanem mostu, se je včeraj jutraj hudo ponesrečil. Ob 7 jutraj mu je padla pri delu na glavo opeka in ga težko poškodovala.

Nesreča gozdnega delavca. Dremelj Franc, 55-letni stari gozdni čuvaj v Mariinem domu pri Radečah se je pred nekaj dnevi ponesrečil pri nakladanju hlodov; hlod mu je padel na prsni koš in ga močno poškodoval.

Koroški slovenski abiturienti pridejo. Danes, v četrtek popoldne pride v ljubljanski osebnim vlakom ob tri četiri na 4 v Celje 10 koroških slovenskih abiturientov iz Celovca. V Celju ostanejo dva dni.

Dobava kamena lomljenca za Ložnico. Mestna občina celjska namerava še tekom tega leta nabaviti 1000 kub. metrov kamena lomljenca za zavarovanje obrežij ob Ložnici. Interesente, dobavitelje opozarjamo na ta zapis mestne občine celjske, ki je nabit na uradni deski mestnega poglavarstva.

Odpravile nedostatke. Zadnje čase se opaža, da prebivalstvo območja mestne občine celjske odlaga razne odpadke (smeti, ostanke gradbenega materiala, suhljad itd.) na občinske ceste, pota in obcestne jarko. Na raznih mestih se zadržujejo odpadni jarki ali se celo s privatnih zemljišč napeljujejo odpadki (vodnjakov), napajališč, perišč itd.). Nekateri lastniki živih meč ne skrbijo za pravočasno obstrževanje meč. Prebivalstvo se opozarja, da je po naredbi bana dravske banovine o zaščiti javnih cest, varnosti prometa in snagi na njih (Sl. l. z dne 14. jun. 1933, št. 307-48, Šša 63 in 64) tako početje zabranjeno in kaznjivo. Istočasno se opozarja lastniki ob cestah in javnih poteh se nahajajočih živih meč in drugega drevesja, da so dolžni pravočasno skrbeti za odsekanje v cesto vseh višjih vej ter obstrževanje živih meč, čim te ovirajo promet. Žive meje, nasadi in grmovje, ki stoje bližje od 2 m od zunanje meje cestnega zemljišča, ne smejo segati višje, nego 1.50 m nad cestni nivo in se morajo obsekati ali obstržiti, kadar presežejo to višino. — Mestno poglavarstvo Celje.

stopinjam iz Kokrškega sedla proti Grebenom, ni pa polagal sledovom dovolj pažnje, ter ni ugotovil, ali gredo sledovi proti Grebenu ali na Kalško goro. Omenjeni turist pa se je zaradi bližajočih vremenskih sprememb obrnil nazaj na Kokrško sedlo ter ni nadaljeval nameravanega izleta do Kravca. Srečko Vavpotič bi se moral vrniti domov že v petek zvečer, oziroma najkasneje v soboto, kakor je doma obljubil svoji stari materi. Njegova stara mati je takoj sluhla nesrečo ter v ponedeljek obvestila SPD v Kamniku, ki je nemudoma odpisalo najprej dve, proti večeru pa še eno ekspedicijo da pošle po pogrešanega Vavpotiča. Trečja odprava se je že včeraj popoldne vrnila v Kamnik brez uspeha ter takoj nato zopet krenila nazaj, odkoder namerava nadaljevati iskanje proti Logarski dolini ter se tam sestati z eno iz Logarske doline. Do danes še nimamo nikakih drugih poročil, upamo pa, da bomo v najkasnejšem času lahko poročali o uspehih ekspedicij. Domneva se, da je nesrečen postal žrtve neurja, ki je divjalo v petek in soboto po naših planinah, al. pa je morebiti krenil na Grinovec in od tam sirmoglavil na štajersko stran. Srečko Vavpotič je bil navdušen planinec ter se je popolnoma posvetil temu športu. Edino napako pa je imel, da je bil napram kolegom nezaupljiv in je radi tega najraje sam hodil po naših planinah, kar pa je bila za njega usodno.

Sijajno uspel cerkven koncert

Kamnik, 25. junija 1936.

Preteklo soboto zvečer ob 8 je priredilo pevsko društvo »Lira« svoj prvi cerkveni koncert v cerkvi oo. frančiškanov v Kamniku. Čisti dohodek tega koncerta je namenjen preslikanju frančiškanske cerkve. Kako so oo. frančiškani priljubljani v mestu samem in okolici in kaj je bil pravzaprav namen koncerta, je dovolj že to, da je bila cerkev nabito polna poslušalcev. Tudi orgle so za ta koncert nanovo uglasile, kar se je že takoj pri prvi točki opazilo z izvajanjem Cesar Frankove suite (orgle). Zenski zbor je pri izvajanju Premrove pesmi Mati dobrega sveta pokazal vse svoje pevске sposobnosti. Moški zbor je prišel do popolne veljave v Rilharjevi pesmi »Ko jasne pasu...« Vso pohvalo pa zasluži pevovodja »Lira«

Slomškovi dnevi v Mariboru

Ob priliki Slomškovih dnevo v Mariboru bo urejena tudi sanitetska služba. V ta namen bodo poslovala sledeče ambulance:

Stalne ambulante: 1. Glavni kolodvor (tel. št. 20-49). Poslovala bo od 27. junija od 17. ure do 29. junija do 23. ure. 2. Zadržna gospodarska banka (tel. št. 23-11). Poslovala bo od 28. junija jutraj od 6 do 29. junija zvečer do 22. 3. Kazina na Miklošičevi ulici (tel. št. 23-28). Poslovala bo od 28. junija dopoldne ob 11 do 29. junija zvečer do 18. 4. Bogoslovje na Glavnem trgu (tel. št. 23-20). Poslovala bo 29. junija jutraj od 6 do 14 popoldne. 5. Rešilna postaja na Koroški cesti (tel. št. 22-24 in 23-36). Poslovala bo vse dni ponoči in podnevu.

Pomožne ambulante: 1. Koroški kolodvor (tel. št. 22-11). 2. Rolovski trg. 3. Ljudski vrt. 4. Tezno

„Mariborskemu Večerniku“ za uho

Srčno nas veseli, da je dobilo mariborsko glasilo podeželskega dolgočasa vsaj en razlog za svoj obstanek. Namreč ta, da lahko kolone svoje poceni prostora zabija s svojim opletanjem po tem in onem, kar mu ni pri nas všeč. Njegovim posrednim in neposrednim očedom je itak dobro znano, da je opletanje znak agonije. Veseli smo, če mu s svojim nemogočim pisanjem podaljšujemo življenje v tem ali onem smislu. Tudi mu radi prepustimo v izrabljanje vse, kar pri nas kot takem in takem listu pogreša, magari tudi uvodnike o Slomšku, ali organizacijah JRZ. Mi to lahko storimo, ker vemo, kaj delamo, njemu ne bo nihče zameril, če zagreši tudi kako vrsto verske propagande, saj je itak znano, da ne ve kaj dela. Tako bo morda vsaj enkrat v svojem pisanem obznanju storil kaj koristnega in zanimivega, poleg tega pa bo lahko vsaj malce pametno zaposlil svoje sotrudnike, da bodo izkoristili obširno znanje, ki so si ga nabrali kjerkoli po svetu, v svojem dolgoletnem pisanju tu ali tam.

Ker nimamo zastoj na razpolago toliko prostora, kakor se zdi, da ga ima »Večernik«, končujemo to sicer prijetno zbadanje s peresi in vprašamo kolege od »Večernika«, kdaj bodo odgovorili na to, kako pridejo do tega, da ponatkujejo tako ničvreden list, kakor je »Slovenski dom« in še bolj ničvredne novice iz njega dosledno z vsemi napakami? Če se bo to še dolgo vršilo, naj bodo tako lojalni in naj nam za vsako vest, ki jo sunejo iz našega lista, plačajo v bodoče po eno malo pivo. Mi bi bili sicer za eviček, toda, ker jim ta zaradi bodoče kisline očitno ni pri srcu, lahko izbirajo po svoji volji. Če pa jim ni to tega, jim pa svetujemo, naj za ustvarjanje tiskarskih škratov in drugih takih dobrih stvari rajši angažirajo vse tiste žive, ki so jih zadnje čase v svojem listu poslali v nebo, saj so hvala Bogu še zmeraj pri življenju, kakor je in bo kljub »Večerniku« in njegovim — »Slovenski dom«.

Belgrajčani gostujejo v Sofiji

Sofija, 25. junija. Sofijska javnost kaže veliko zanimanje za gostovanje belgrajških gledaliških igralcev. Vsi sofijski listi prinašajo izbrana poročila o predvajanju jugoslovanskih dram v sofijskem narodnem gledališču ter prinašajo slike najznamenitejših jugoslovanskih dramatskih igralcev. »Slovo« priobčuje članek pod naslovom »Mili gosti«. Članek pravi: Pravijo, da so bila leta tik pred balkansko vojno zlata doba v bolgarskem življenju. Bil je takrat mladeniški polet za duhovne in materialne sile naše male države. Prav iz tistih let nam je ostal svetel spomin na nekaj lepih dni, ko so umetniki belgrajškega gledališča gostovali na našem odru. Minilo je mnogo neveselih let od tistih dob in te dni bomo spet srečni, ko bomo doživeli nov kulturni praznik, ponovno bomo sprejeli umetnike belgrajškega gledališča, ki nam bodo priredili nekaj predstav. Ne dvomimo, da bo sofijsko občinstvo sprejelo drage goste s tistim veseljem, ki nam je prirojeno in ki so ga popolnoma vredni. Ob istem času bodo tudi naši umetniki gostovali na belgrajškem odru in veselili smo, ko lahko ugotovimo, da jim Belgrad pripravlja prisen sprejem. Takšni pojavi zbuja rado in upanje. Že nekaj let živimo v dobi duhovnega obhajanja z bratskim jugoslovanskim narodom; naj bi te duhovne zveze služile za zdrav temelj za čim priskrnejše in tesnejše razmerje z našo zahodno sosedo. Pripravimo se, da bomo sprejeli naše drage goste z bratsko prisrčnostjo, da bodo odnesli iz naše države najlepše spomine.

Jesenice

Jesenice, 24. junija.

Korensko sedlo je pravcati naravni park, sprehajališče, kakršnega je treba iskati in nihče ne bi pričakoval, da vrhu tega lepega prelaza vidi nekaj tako naravno lepega. Sredi tega sprehajališča se je preko ceste spuščena prečnica ki pove, da je tu konec države, da smo na meji. Na avstrijski strani imajo finančni stražniki in orožništvo planinskemu kraju primerno zelo lično stražnico, da se je kar ne moreš nagledati. Poleg te pa gostilna ki je že sama na sebi prikupljiva in vabljiva tako, da ima vedno dosti gostov tako avstrijskih kakor od naše strani. Celotno sliko pa kazi na jugoslovanski strani čuvajnika finančne straže, kateri bi se prav lahko reklo, »šilderhaus« kajti nič večja ni. Kadar je treba vpisovati v veliko knjigo avtomobile, ki prihajajo čez mejo, polovice te knjige gleda iz stražnice, tako je tesna. Gospod, ki pozna razmere, mi je pravil, da so komisijski ogledi za to stražnico stali trikrat toliko kot pa »šilderhaus« sam. Bilo je to v onih vsemogočnih JNSkih časih, ko brez dragih komisij nikakor ni šlo. Porazno mora vplivati na tuja, ki se pripelje na to mejo in vidi na prvi korak prav balkanske primere. Sedanji režim je omogočil, da se bo sezidala stražnica, ki bo vsaj nekoliko sličila oni na avstrijski strani. In zadnji čas je, da se to izvrši.

g. Ciril Vremšak, ker je pokazal folio razumevanja za cerkveno glesbo, obenem pa v dobrih 2 mesecih toliko izvežbal svoj zbor, da je koncert tako sijajno uspel.

Izvajane so bile pesmi od najstarejših pa do najmodernejših, višek pa je dosegla pri mešanem zboru Jobstova pesem Vnebovelje Marijino. Pevskemu društvu »Lira« se je č. gvardijan p. Bernardin Mlakar vse vzradoščen nad tako sijajno uspešnim koncertom zahvalil in še za njih trud, občinstvu pa za obilen obisk in naklonjenost do frančiškanskega samostana. Organizator franc. samostana p. Kanizij Fricelj pa je imel orgle popolnoma v oblasti, in izlil je svojo svojo umetniško dušo v krasne melodije. Pozna se mu, da je izšel iz šole mojstra Premra.

Ta koncert je pevskemu društvu »Lira« triumf vsega 50-letnega pevskega udeleževanja.

pri Mariboru. 5. Banovinski dečji dom v Strossmayerjevi ulici. Pomožne ambulance bodo poslovale v času, ko bo na teh mestih največ ljudi, t. j. ob času zbiranja, med mašo in med sprevedom.

Stalne in pomožne ambulance bodo označene z belo zastavo z rdečim križem. Samarijani (strežniki z okrepili in pitno vodo) bodo nosili na levem rokavu bel trak. Pitno vodo bo dobili pri hidrantih z označbo »Pitna voda«. Poleg tega bo pitno vodo dobili pri vseh stalnih in pomožnih ambulantah. Zdravniške pomoči potrebni naj se obrnejo do rediteljev oziroma do sanitetske osebja, ki jih bo odpremilo v pomožne ali stalne ambulance. To velja za manjše nezgode (omedlevica, elabost, solnčarica itd.). Večje nezgode je takoj prijaviti preko reditelja ali samarijana rešilni postaji.

Slomškova družina.

Drobiž iz domovine

Zagrebska „boljša gospoda“ v blatu nemorale

Posebni oddelček zagrebske policije je pred nekaj dnevi izvršil obsežno racijo na podlagi prijavi, da se v nekaterih zagrebskih zabaviščih na delo kodu nemorala. Policija je imela hitro uspeh. Odkrila je nekaj pravih lukenj, v katerih so bili stalni gostje najbolj ugledni zagrebski meščani. Na dan so prišla taka imena, ki kar zaprepaščajo policijo. Za enkrat policija še ni hotela izdati v javnost imena teh članov »boljša družba«, ki so s svojim bogastvom izkoriščali bodo mlečnozobnih deklet. Ob tej priliki je policija aretirala tudi nekaj zvodnic, žensk starejših let, ki so dobavljale živo mесо »boljši gospodi«. Te zvodnice se rekrutirajo vse iz vdov in ločenk. Policija jih je že vse izročila sodišču. Zapeljana dekleta pa je policija deloma tudi izročila sodišču, deloma pa jih je dala v poboževalnico in bolnišnico.

Ta odkritja so izzvala v Zagrebu veliko senzacijo in vsa javnost čaka samo še na imena te »gospode«, za katera pravi policija, da jih bo izročila javnosti, čim zaključi preiskavo.

Kmet s 112 leti

V vasi Dubnici pri Svilanju v Srbiji je umrl pred nekaj dnevi kmet Milan Stojadinović, najstarejši človek bližnjih krajev, ki je bil rojen leta 1823. Umrl kmet je bil srbski dobrovoljec in se je že leta 1848. udeležil srbske vstaje na Madžarskem. Mož je bil potemtakem star 112 let, vendar je treba poudariti, da je bilo vse njegovo življenje bolj trpko in le redkokdaj posuto z rožami. Živel je v revščini in pomanjkanju, nazadnje pa mu je svetovna vojna ugonobila dva sina, ki sta skrbela zanj. Po njuni smrti je ostal brez svojcev, ker doljni sorodniki niso hoteli skrbeti za njega, ker so dobro vedeli, da nima nobenega premoženja in si tako niso mogli obetati nobene zapuščine. Sosedje pripovedujejo, da se je starec preživljal večinoma le ob mleku in siru in da ni nikdar pil alkoholnih pijač. Bil je tudi nekakšen ter vedno zdrav. Kot mlad človek je bil zaposlen vedno pri težkih delih, na stara leta pa je postal pastir. Tik pred smrtjo pa so mu začeli rasti novi zobje. Sosedje pravijo, da bi še precej dolgo živel kljub svojim rekordnim letom, če bi bil boljše hranjen.

Domači kapital črpa rudne zaklade v Dalmaciji

Sibienska občina je imela včeraj svojo sejo, na kateri je sprejela in odobrila prošnjo rudarske družbe Aluminium d. d., ki je prosila dovoljenje za postavitev nove tovarne za aluminij pri slapovih Krke. Občina je dala v ta namen podjetnikom brezplačno na razpolago svet, z omejitvijo, da preide svet zopet v last občine, čim podjetje preneha s produkcijo kovine. Občina se je za tak korak odločila zaradi velike brezposelnosti, ki vlada med tamkajšnjim delavstvom in zaradi velikega obrata, ki ga ima v načrtu podjetje. Gradbeni stroški bodo presegali vsoto 30 milijonov dinarjev, v katero vsoto pa so všteli tudi stroški za gradnjo delavskih stanovanj v neposredni bližini tovarne. Kakor se zdi, bodo podjetniki začeli graditi tovarno že naslednje dni in jo bodo dogotovili do konca letošnjega leta. Podjetniki tudi poudarjajo, da v podjetju ni udeleženi niti dinar tujega kapitala.

Vzporedno s tem društvom pa polaga nove temelje za izrabljanje rudnega bogastva Dalmacije društvo »Dinara« v Splitu. V prvi vrsti bodo te nove tvornice proizvajale amonijak in druge kemične surovine. Tudi za to društvo zatrjujejo, da je v njem udeležen le domači kapital. Na delo bo to podjetje sprejelo 3000 delavcev.

Italijani love ribe v našem morju

Pred nekaj dnevi je krenila običajna policijska patrula, ki nadzira ribolov na Jadranu, z močnim čolnom izpred Sibenika proti visokemu morju. Nenadno je opazila neko italijansko motorno jadrnico, ki je lovila ribe v našem morju. Taki primeri sicer niso redki, vendar je treba poudariti, da Italijani predrzno kršijo dogovore in meje. Pogostokrat zaplovejo prav globoko v naše morje in tod love ribe, ki jih je v naših morjih mnogo več kakor pa na njihovi strani. Čim so Italijani opazili naš policijski čoln, so takoj potegnili mreže na krov in hoteli odpluti. Vendar so se morali na zahtevo naše patrulje obrniti in zaviti v Zlari, kjer so jim zaplenili vse nalovljene ribe in jih nato razdelili med ubožno prebivalstvo. Zraven tega pa so naše oblasti kaznovala Italijane z večjo globo za ta prekršek. Dokler pa ne plačajo, mora ostati jadrnica v zlariški luki.

Jadrnica se je dejansko morala usidrti v luki in čakati na poravnavo spora. Vendar so Italijani takoj izrabili nepazljivost naših organov, ki so stražili jadrnico in jo nenadoma odkurili na visoko morje. Še preden so ugotovili naši poklicni na pomoč službene motorne čolne, so bili Italijani že tako daleč, da jih je bilo nemogoče zasledovati. Seveda niso plačali odmerjene globe.

DANES RAZSTAVA KRASNIH SOLSKIH ROČNIH DEL IN RISB NA MEŠČANSKI SOLI PRI URSULINKAH. — BREZ VSTOPNINE!

Za pogrešanim Vavpotičem še ni sledu

Kamnik, 25. junija.

Za pogrešanim Vavpotičem v Kamniških planinah še ni nobene sledi. Zdi se nam potrebno, da tudi naši javnosti obvestimo veliko skrb, s katero tajništvo SPD Kamnik zasleduje gibanje vseh ekspedicij, ki so v gorovju.

Prva ekspedicija je bila poslana preko Kokrškega sedla na Kalško greben. To ekspedicijo tvorijo znani bratje Erjavski, ki so v tem poslu najbolj verzirani. Druga ekspedicija je šla na Kravac in na Dolge njive. Tretja ekspedicija je krenila pod Kalško goro v Zlebove čez Oklo na Kravac. V ponedeljek je bilo vsako reševalno delo zaradi nevihte in neprodne megle nemogoče. — Nato se je v torek usmerila prva ekspedicija na Kalško goro, v Gornje in Spodnje Kalce proti Grebenu, kjer se je sestala z drugo ekspedicijo Ulčar-Kolman Jože iz Kamnika. Od tam so skupaj nadaljevali pot na Košutno, Kompetelo in pa Mokrico, kjer so se sestali s tretjo ekspedicijo. Odtod so krenili čez Kalce, preiskali in pregledali vse sledi in prepade ter obronke. V snegu se namreč nahajajo velike luknje in razpoke, ter so pregledali vse količkej dostopne kraje. Toda ves trud vseh treh ekspedicij je ostal brez uspeha. Danes pa vse tri ekspedicije nastopijo še enkrat pot v planine, iz Logarske doline pride na pomoč še četrta ekspedicija pod vodstvom Plesnika Mihe. Naskočili bodo vse terene med Kamniškim delom in savinjskim delom Kamniških planin. —

Še o nesreči v Kamniških planinah

Kamnik, 25. junija.

Prejšnji teden, v sredo se je napolil osmošolec g. Srečko Vavpotič na Kokrško sedlo. Tam se je vpisal v knjigo ter navedel, da je namenjen na Kravac. Istočasno je tudi govoril z oskrbnikom kočje na Kokrškem sedlu. Drugi dan po prihodu na Kokrško sedlo, je zapustil kočjo in odšel na pol. Sicer je še isti dan neki turist sledil njegovim

Ljubljana danes

Koledar

Danes, četrtek, 25. junija: Prosper.
Jutri, petek, 26. junija: Pavel.

Proslava 350-letnice Trubarjeve smrti.

V petek dne 26. t. m. ob 19. uri, na predvečer 350-letnice smrti očeta slovenske književnosti, se bo vršila skromna spominska slavnost z govorom in položitvijo venca pred Trubarjevim spomenikom v Tivoliju.

Vabimo naše občinstvo, zlasti mladino, da se slavnosti udeleži v čim večjem številu.

Polaganje venca je uvod v proslavo v večjem obsegu, ki bo v jeseni v obliki akademije in posebnega spominskega tiska.

Priljubljeni odbor.

Ob zaključku umetnostne razstave bratov Vidmarjev je bilo prodanih nekaj njihovih slik in sicer je ljubljanska mestna občina kupila za Narodno galerijo Dragotove »Delavce« in Nandotove »Vaško dekle«. Banska uprava je odkupila od prvega »Pokrajino« in bratovega »Kopačka«. Razstavo je posetilo nad 500 obiskovalcev.

Gorenjski prosvetni dan

V nedeljo, 5. julija se bo vršil v St. Vidu nad Ljubljano prosvetni dan za gorenjsko in ljubljansko okolico. Po sprejemu na kolodvoru ob 8 se bo razvil manifestacijski sprevod udeležencev na igrišče v škofijskem zavodu, kjer bo služba božja na prostem. V cerkvenem govoru bo g. urednik Košiček označil pomen apostolov Cirila in Metoda za slovenske narode. Pri sv. maši ljudsko petje ob spremljanju godbe. (Pesmi z evhar. kongresa). Po službi božji prosvetni tabor. Spregovorila gg. prosvetni referent F. Erjavec o 70-letnici Blaž Potokovčeve Citalnice in dr. K. Capuder o krščanski prosveti. Po 11 sprejem g. bana in slovesna otvoritev obrtnih razstav. Popoldne veselica s koncertom, srečelovom, narodnimi igrami in tekmovalnim narodnih noš.

Društvo slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani opozarja svoje člane na razpis natečaja za banovinske kolke, objavljen v službenem listu. Nagrade so določene: I. Din 3000, II. Din 2000 in III. Din 1000. Termin poteče 31. julija 1936. Eventuelne informacije daje društveni tajnik.

Razvite prvega dobrovoljskega prapora v Ljubljani. Na Vidov dan, dne 28. t. m. se vrši v Ljubljani svečano razvite prvega dobrovoljskega prapora jugoslovanskih vojnih dobrovoljcev — Slovencev. V počastitev gostov bo ob tej priliki mestna občina ljubljanska na svojih hišah razobesila zastave in vabim vse ljubljanske hišne posestnike, da tudi oni na svojih hišah razobesijo zastave.

Predsednik: Adlešič Juro, m. p.

Razpis službenih mest pri mestnem poglavarstvu ljubljanskem. Rapišuje se: 1. eno službeno mesto pogodbenega uradnika s trgovsko izobrazbo in najmanj 10 letno prakso v trgovsko industrijskem knjigovodstvu. 2. eno službeno mesto začasnega pragmatičnega desinfektorja II. kat. 1. plač. stop. — Prosjeje vložiti najkasneje do 11. julija 1936 pri osebnem oddelku mestnega poglavarstva ljubljanskega. Natančneje v službenem listu dravske banovine z dne 27. t. m. — Ljubljana, dne 27. junija 1936.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA: Začetek ob 20.

Sobota, 27. junija: Plesna produkcija šole Mete Vidmarjeve. Izven.

OPERA: Začetek ob 20.

Četrtek, 25. junija: Vesela vdova. Red A.
Petek, 26. junija: Othelo. Red B. Gostuje Marij Simenc.

OPERA.

V petek 26. t. m. zaključijo ljubljanska opera svojo sezono z opero »Othelo« z Marijem Simencem kot gostom v naslovni partiji. Desedemo poje ga. Zlata Gjurgjenac, v ostalih glavnih vlogah gospa Kogejeva, gg. Primožič, Banovec, Zupan in Kolacio. Predstava je za red B, in je s to predstavo zaključena letošnja operna sezona.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Četrtek, 25. junija: 12. Baladna godba (ploščo). 12.45 Vreme, poročila. 13. Čas, spored, obvestila. 13.15 Radijski orkester. 14. Vreme, poročila. 14.30 Čas, vreme, poročila, program, obvestila. 15.30 Nac. ura: Skof Ivan Antunovič, hujovski Strossmayer (Sloki iz Belgrad). 15.50 Havanjske kitare (ploščo). 20.10 Naša srednja šola — II. predavanje (g. prof. Miroslav Adlešič). 20.30 Pavski koncert gojencev ge. Pavla Lovstovec. 21.30 Operetni venček (Radijski orkester). 22. Čas, vreme, poročila, spored. 22.15 Radijski jazz.

Drugi programi

Četrtek, 25. junija: Belgrad 1.: 20. Simfonični koncert orkestra kraljeve garde. 22. Narodne pesmi. — Belgrad 2.: 14. Lipovčev predavanje »Južno Primorje«. — Zagreb: 20. Premos iz Belgrada. 22.15 Narodna glasba. — Dunaj: 19.50 R. Straussova opereta »Mešcan-ploščo« (po Moliere). 22.10 Voljska godba. 23.45 Plesna glasba. — Budimpešta: 19.45 Fauchaiseva igra »Uboji Mavrič«. 21.45 Operni orkester. 23.20 Otokski ciganski orkester. — Trst-Milan: 17.15 Vokalni koncert. 20.35 Igra, nato plesna glasba. — Rim-Bar: 17.15 Instrumentalni koncert. 20.35 Trebalevska opera »Navihanti Bertold«. nato plesna glasba. — Praga: 19.30 Leharjeva opereta »Vesela vdova«. 20.45 Orkestralni in zborovski koncert. 21.35 Vokalni koncert. 22.15 Stramel. — Varšava: 20. Komorni orkester. 21. Corneliova opera »Cida«. — Königsberg-Pravoslav-Lipsko-Köln-Stuttgart: 20.10 Orkester, zbor in solisti. — Hamburg: 20.10 Plesni večer. — Monako: 20.10 Večer nemške umetnosti. — Beromünster: 20.30 Radijski orkester. 21.10 Faurejev »Rekvijem«.

Prometna nezgoda

Ljubljana, 25. junija.

Sinoči ob pol osmih je prišlo na križišču Fügnerjeve ulice in Sv. Petra nasipa do prometne nezgode, ki bi lahko bila usodna za 25-letnega pekovskega pomočnika Avgusta Vimarja. Ta se je namreč s hudo brzino pripeljal na svojem dirkalnem kolesu navzdol po Sv. Petra nasipu ter pri dirjal v Fügnerjevo ulico baš v trenutku, ko je po tej ulici v smeri proti Krekovemu irgu privozil tramvaj. Vimar je imel kolo brez prostega teka ter ni mogel pravočasno zavreči. Skušal je radi tega še pred tramvajem pasirati česlo. Vendar bilo je prepozno in Vimar je z vsjo silo treščil v tramvaj. Tramvaj ga je vrgele nazaj po cesti, kolo pa je vleklo s seboj še kakih 6 metrov. Tramvaj je takoj ustavil, ravno tedaj pa je pripeljal tudi drug tramvaj iz nasprotni strani. Vimar je obležal s precejšnjimi poškodbami na cesti. Naložili so ga takoj v drug tramvaj in prepeljali v bolnišnico. Kakor izvevmo ima poškodbe na desni nogi, posebno v kolenu ter na desnem ramegu.

Premestitve in dodelitve suplentov

Ljubljana, 24. junija.

Letos v aprilu je bilo iz Ljubljane premeščeno na srednješolske zavode v ostala mesta dravske banovine, a dodeljeni nazaj na delo na dosedanja mesta v Ljubljani, 18 mladih učnih moči — suplentov. Casopisje o tem ni poročalo, ali hote ali ker za takšne papirne transakcije ni zvedelo. Zamolčati stvari nima smisla, ker se prav nič in načelno ne tiče politike, povedati pa je treba, kaj nas boli, da tudi javnost za to zve.

Paragrafi

§ 83 srednješolskega zakona določa, da profesorji kandidati morajo (a ne morajo!) prva leta, predvsem pred profesorskim izpitom ki ga je treba narediti v dobi od 3.—5. leta drž. službe dobiti službeno mesto v večjih, univerzitetnih krajih Jugoslavije. Taki kraji so Belgrad, Zagreb, Ljubljana; torej kraji, kjer je več učnih zavodov, kjer so različne druge kulturne institucije, po domače povedano »boljši kraji«. Suplenti naj bi prihajali na takšna mesta zaradi tega, da bi se mogli pripravljati za izpit, predvsem pa, da bi se metodično kar najbolj izobrazili. Jasno je, da so se s takšnim paragrafom vršile nekatere zlorabe. Oni, ki so dobili službeno mesto v teh krajih, so ostali leta in leta tam. So pa drugi, ki so bili leta in leta v provinci, a niso nikoli videli prvega draginskega razreda. Metodičnemu cilju sovpadajo tudi razlika v draginskem razredu, torej čisto enostavno — denarno vprašanje. Za nekatere je ostalo univerzitetno mesto obdano z visokim obzidjem, noč ni bilo mogoče, a tudi ven ne, kot se je zdelo. Polno je v provinci ljudi, ki so kot učitelji strokovnjaki, ki so se metodično izvežbali brez osrednjih krajev, polno je ljudi, ki pa bi res rabili te kraje za izvežbanje, a ne morejo tega doseči: so nadalje ljudje v teh krajih, ki jim metodična bližina ni usposobila in izboljšala poklica. Vseposod so ljudje, ki jim poklic ni resna zadeva. Ni torej čudno po vsem tem, da je v javnosti živelo prepričanje, da ta »boljša« mesta dobivajo samo ljudje s protekcijo. Zal, je treba priznati, da je v mnogih primerih to res, ne pa v vseh!

Paragraf določa nadalje, da je po petih letih službe v provinci mogoče zopet priti v univerzitetna mesta, ako se uslužbenec izkaže z znanstvenim delom. Seveda, se v provinci običajno zopet težko udeležuje.

De sedaj so bile tozadevne razmere precej neurejene. Letos pa je Glavna kontrola, kot čuvarica zakonskih določb izvela pritisk in uspeh je bilo imenovano »papirnatu premeščenje in do-

deljevanje«. S tem je bilo zadoščeno zakonu, tu in tam kateremu suplentu, ki kdaj temu raje ostane v glavnem mestu kot v provinci, a hotelo se je najbolj zadoščiti, kot se zdi, državi blaginji. Vsi prizadeži zgubijo namreč prvi draginski razred in so prevedeni v drugega (razlika okrog 250 din). Poudariti je treba, da je to za državo ničla, za posameznika z družino pa krut udarec. Glavni kontroli se je zdelo tudi pametne, da izvrši premeštev samo na papirju, da ni treba plačati polnih stroškov za selitev. Vsekakor je nerodno, da suplenti dela v kraju, ki je zaradi dragine v prvem razredu, dobiva pa plačo po drugem razredu. Skoraj je potem boljše, če živi v provinci.

„...up in nada“

Jasno pa je zopet, da vrašanje draginskih razredov vsaj pri nas še daleko ne odgovarja resničnemu stanju. Razlika je, če je suplenti sam ali pa ima družino. A izjem zakon ne pozna, ker pozna samo uslužbenca in njegovo delo, ne pa tudi njegovih osebnih in rodbinskih razmer. Resnično, mlad človek se danes ne more osamosvojiti, ne more graditi doma in si ustanoviti družine. Ko se bodo pokazale posledice, bo že pozno. Zanimivo je torej, kje pri državni blaginji najbolj štedijo...

Kakor se torej splošno trdi, se bo to papirnatu premeščenje prevedlo v prakso najbrž v jeseni, če bo dovolj nadomestil za Ljubljano. Zanimivo bi bilo vedeti, kako in v koliko se je § 83 izvedel tudi v ostalih glavnih mestih države.

Z dodelitvami je tudi zmešani. Nekateri živijo v provinci, dobivajo pa plačo prvega razreda.

V dodatek si predložimo trnjevo pol profesorjev po prevratu. Prvi zakon o srednjih šolah je bil uveljavljen leta 1929. Pred njim so dobivali profesorji nagrade za prekomerno urc, za tečajne, privlačne, diplomske in praktične učiteljske izpite ter za razredno starešinstvo. Z navedenim zakonom so bile vse te ugodnosti ukinitve ter nadomeščene z uvedbo položajnih doklad (ki so jih imeli še pred tem sodniki). Zakon iz leta 1931 je skoraj onemogočil napredovanje v III/2. Poleg vseh ugodnosti pred letom 1929 je odpadla tudi možnost privatnih instrukcij. Zlasti mlajše tovariše je to zelo hudo zadelo, ker so s temi dohodki prej mogli vračati kredite, ki so jim v mnogih primerih sploh omogočili študije. Da bo lista omejitve zadnjih let popolna, omenimo še uredbu, po kateri ne sme profesor srednjih šol imeti na stanovanju ali hrani učencev teh zavodov.

Janez Lojtra, uničevalec sadovnjakov, na Studenec

Ljubljana, 25. junija.

Janeza Lojtra življenje je kaj pisano in čudovito. Rojen je bil 20. oktobra 1897 v St. Juriju ob Taboru, okraj celjski. Ze mlad je garal kot kmečki delavec, pa rad kolovratil po svetu. Pred 5 leti je prišel v Trojane, kamor je tudi po starših pristojen. Sprva — tako pravi trojansko župništvo — je bil Janez videti normalen, zadnja leta pa je postal bolj alabe pameti, pa tudi zelo hudoben in maščevalen. Vtepel si je fikšno idejo, da ga vsi preganjajo in sovražijo kot občinskega reveža. Sklenil je veliko maščevanje. Največjo piko je imel na 63-letnega posestnika Urbana Kamnika v Jelševici. Bila je temna noč 24. marca letos. Posestnik Urban je spal v hlevu pri konjih. Nekdo se je priklatil v hlev in ga mahnil s sekuro. Urban je sprva mislil, da ga je konj brcnil. Ker so pa močni udarci še sledili, je zbral zadnje moči in k sreči zadnji, smrtonosen udarec na glavo prestregel. Napadalec je izginil. Urban, ko je prižgal električno luč, je spoznal v napadalcu Janeza Lojtra.

Janez Lojtra pa je nato izvršil vandalsko pokončanje sadnih dreves. S sekuro, ki jo je pobral pri posestniku Javoršku, je začel sekati in gultiti sadna drevesa ob državni cesti. Pokončil je na škodo cestnemu erarju 64 lepih sadnih dreves. Škodo so cenili na 16.000 din. Mnogo dreves pa je posekal in pokončil po sadovnjakih pri raznih posestnikih, tako da so celotno škodo ocenili na 27.750 din.

Orožniki so Janeza Lojtra zaradi poskušnega umora posestnika Urbana Kamnika in zaradi pokončanja tuje lastnine aretirali in odvedli v zapore okrajnega sodišča na Brdu. Pozneje je bil Lojtra prepeljan v zapore okrajnega sodišča v Ljubljani. Proti njemu uvedena kazenska preiskava je imela za posledico, da je sodišče odredilo preiskavo po psihijatrih o duševnem stanju Janeza Lojtra in če je kazensko odgovoren.

Kako gledajo Nemci na finale v Zagrebu

Zadnja številka ugledne nemške strokovne revije »Tennis in Golf« se bavi z letošnjim finalnim tekmovalcem za Davisov pokal, ki se bo vršil v dneh od 11. do 13. junija v Zagrebu, in je razvoju jugoslovanskega teniškega športa posvetila precej dolg članek v zvezi z finalom za evropski pas.

Nemcem ne prija, da morajo iti v Zagreb in odigrati najvažnejšo tekmo na tujem terenu in ne na lastnih igriščih v Berlinu. Bojijo se, da zanimanje za igro v Zagrebu, ki ima komaj dobrih »100.000 prebivalcev«, še daleč ne bo tako veliko kot bi bilo v Berlinu in da bo finančni uspeh tudi mnogo slabši. Toda športni pomen našega obiska v Zagrebu bo zelo pomemben, tako namreč pravi, ker bomo v ta oddaljeni kraj, ki je skoraj docela zaprt za svetovne igralce, prinesli nekaj novega in na ta način oplodili z nemškimi tenisom tudi to deželo, kar bo velikega pomena za lepi teniški šport.

»SVOJE ZMAGE SMO GOTOV«

Svoje zmage so Nemci popolnoma gotovi in ne računajo z nikakim presenečenjem. Svojih nasprotnikov — pišejo — ne podcenjujemo prav nič in dobro poznamo njihove predznosti in njihove slabosti. Jugoslavija v dosedanjih nasprotnikih ni našla naihujših igralcev, čeprav so morali svoje zmage izvajevati proti prav dobrim in znanim rivalom. Punčec in Pallada sta bila že večkrat naša gosta in jih cenimo kot prav dobre igralce. Toda njihova igra bazira na tem, da igrajo zelo sigurno in da se omejuje predvsem na defenzivno taktiko. Napram Goffriedu v. Crammu in napram Henklu se jima pa ta taktika ne bo obnesla, če bosta naša igralca v svoji običajni formi. Naša dva igralca bosta s svojim tempom, s svojo taktiko in s svojimi napadalnimi udarci dala igri popolnoma drug značaj. Sicer imajo jugoslovanski igralci prednost v domačem igrišču, ampak naši igralci so že tako vajeni tu-

jih igrišč, da ju tudi to ne bo mnogo motilo. Bolj pa bo našima igralcema škodovalo to, da igrajo sedaj v Wimbledonu in da bosta od tega teniškega turnirja močno utrujena, medtem ko se Pallada in Punčec popolnoma v miru pripravljata na končno borbo. Na oboja naša igralca bo tudi neugodno vplivalo to, da igrajo v Wimbledonu na travnatih igriščih, v Zagrebu bodo pa morali igrati na trdem igrišču. Vendar pa vsa ta dejstva ne zmanjšajo nade, da gre Nemčija v finale kot velik favorit.

Ob pripravah za Berlin

Prvo olimpijsko moštvo v Berlinu

Berlin, 24. junija. Včeraj je prispelo v Berlin prvo olimpijsko moštvo, in sicer kompletna reprezentanca petega kontinenta: Avstralije. Na kolodvoru je bila reprezentanca slavnostno sprejeta in se je takoj odpeljala v olimpijsko vas, kjer se je nastanila v hišah, ki nosijo ime Worms in Naueim. Vsaka hiša v olimpijski vasi ima namreč ime kakega nemškega mesta. Avstralska reprezentanca šteje 38 olimpijskih tekmovalcev.

100 m v 10,2 sekundah

Pri prvenstvu ameriških univerz v Chicagu je dosegel črnc Jesse Owens v teku na 100 m čas 10,2 sek. Rezultat bi pomenil nov svetovni rekord, ki pa najbrže ne bo priznan, ker je imel Owens v hrbel rahel veter. V teku na 200 m je dosegel čas 21,3 sek.

Henneth Carpenter je zmagal v metu diska z 52,73 m in s tem dosegel najboljši letošnji rezultat v tej disciplini.

Nov evropski rekord v štafeti 4x200 m

Nov rekord v tej disciplini so postavili Nemci pri izbirnih tekmah za olimpijske igre. Štafeta je bila sestavljena iz najboljših nemških plavalcev in je postavila čas 9:25,5. Dosedanji rekord so imeli Madjari z časom 9:24,8. Madjari so sicer dosegli 9:07,2, toda rekord dosedaj še ni priznan.

Naš najboljši rezultat v tej disciplini je postavila v nedeljo Ljubljana s časom 10:08,7.

Maribor

Predprodaja vstopnic za ljudsko igro na prostem »Naša apostola« v Ljudskem vrtu se vrši v pisarni Slomskove družine na Korški cesti 1 in na Aleksandrovi cesti 6, predprodaja za koncert »Vnebovzetje« pa je v knjigarnah Cirilove tiskarne. Koncerti bo v slučaju legega vremena v poneдельник na prostem v Ljudskem vrtu.

Proslava Vidovega dne. V nedeljo, 28. junija bo ob 8 tvorilvena sv. maša Slomskovih praznikov v stolnici. Ob tej priliki bo ob enem proslava Vidovega dne. Zastopniki oblasti se udeležijo službe božje po običajnem redu.

Študijska knjižnica. Od 1. julija do 8. septembra je čitalnica zaprta. Knjige se v tem času izposojajo vsako sredo in soboto od 8 do 12.30. — Morebitne želje glede uporabe knjižnice v znatne namene naj se javijo ravnateljstvu.

V cerkvi sv. Alojzija odpadejo zaradi bogoslovnih počitnic od nedeljo do oktobra večernice, pridiga in blagoslov. Redno bo vsak dan sv. maša ob pol 6.

Šahovske novice. V Ljubljani se bo vršil v začetku julija turnir za prvenstvo naše banovine. Mariborski šahovski klub pošlje Ivana Lešnika, ki bo zastopal barve kluba tudi na turnirju za državno amatersko prvenstvo v Zemunu.

Zaradi silobrana — oproščen. Včeraj smo poročali o razpravi, ki se je vršila pred senatom proti Karlu Žizku in Maleku zaradi uboja bratov Krepek v Vurbergu pri Ptuj. Sodišče je Maleka zaradi silobrana oprostil. Žizka pa je obsodilo na 3 leta robije in 3 leta izgube častnih pravic.

Uspela intervencija gostilničarjev

Ljubljana, 25. junija.

Poročali smo že, da se je pred nedavnim zgledila pri županu dr. Adlešiču potem pa še pri banu dr. Natlačnu posebna deputacija ljubljanskih gostilničarjev. Zahtevala je, da se naredi konec izigravanju zakonskih predpisov, ki jih nekatere dalmatinski trgovci tolmajo po svoje. Dovažajo namreč v Ljubljano cele vagone vina, v Ljubljani »si sposodijo« ime kakega gostilničarja, potem pa kar na kolodvoru točijo vino »iz vagona«. Tako imamo na Gorenjskem kolodvoru vedno videti, da točijo dalmatinski vinogradniki svoje vino zelo po ceni. Ker so s takim načinom točenja oproščeni raznih taks, ki sem jim izogibne. Seveda lahko potem vino tudi ceneje prodajajo. Vse to pa se vrši na škodo ljubljanskih gostilničarjev, ki morajo plačevati davke in takse in zato južnim kolegom ne morejo konkurirati. Gostilničarji so pri županu in banu zahtevali, da se to v bodoče prepreči.

Intervencija je imela popoln uspeh. Pred nekoliko dnevi so namreč oblasti zaplenile na Gorenjskem kolodvoru celo cisterno vina, prepovedale nadaljno točenje vina na Gorenjskem kolodvoru ter v stvari sami uvedle strogo preiskavo.

Olimpijski desetboj za prvenstvo države

Maribor, 24. junija.

Pod pokroviteljstvom mestne občine mariborske prireditel Jug. liahkootletika zveza v organizaciji SK Zeleničarja v Mariboru na njegovih igriščih ob Tržaški cesti dne 11. in 12. julija t. l. »Olimpijski desetboj« za prvenstvo države, združen z mednarodnim juniorskim mitingom po sledečem sporedu:

11. julija ob 17 popoldne: tek 100 m — desetboj, skok v daljino — desetboj, tek 3000 m, met krogle — desetboj, štafeta 400x300x200x100 m, skok v višino, tek 1000 m juniorji, tek 400 m — desetboj.

12. julija ob 15.30 popoldne: 110 m zapreke — desetboj, 100 m juniorji B. C. — predteki, met diska — desetboj, skok v daljino juniorji B. C., skok s palico — desetboj, 100 m juniorji B. C. — finale, met krogle — juniorji B. C. (juniorji B — 4 kg, juniorji C — 5 kg), met kopja — desetboj, met kopja juniorji B. C., skok v višino B. C., tek 1500 m — desetboj, tek 1000 m juniorji B. C., štafeta 4x100 m juniorji B. C.

Pravica do nastopa po pravilih JLAS-a. Tekmovanje se vrši na tekališču, ki je posuto z ugaski, ima dva nedvignjena zavoja ter meri 428 metrov. Kvalifikacija se vrši po novih finskih tablicah. Nagrade prejme v desetoboju prva šestorica in to prvak pokal pokrovitelja, prvi najboljši Mariborčan pokal prireditelja in ostali plakete. Za juniorje ni nagrad. Prijave z desetbojem se morajo poslati Jug. liahkootletski zvezi, Zagreb, Gunduličeva ulica 22, najkasneje do 4. julija 1936 ob 12 z vložkom 15 Din za klube v Mariboru, medtem ko so ostali klubi prijavnine oproščeni. Kopija prijave se mora poslati SK Zeleničarju, Maribor, Del. drž. žel. Vse ostale prijave na SK Zeleničarja brez vložka. Naknadne prijave se ne bodo sprejele.

Športne vesti iz Belgrada

Belgrad, 25. junija. m. Kakor smo že poročali, je BSK obvestil jugoslovanski pokalni komite v Zagrebu, da ne bo sodeloval v tekmah za jugoslovanski cup. Svojo odločitev je utemeljil s tem, da sodelujejo v pokalnih tekmah samo pod pogojem, če se dopusti tekmovalcem tudi SK Ljubljani. Brzjavka BSK-a se glasi: »Ostanemo nepopustljivi pri prvotnem predlogu za Ljubljano v Jugocupu. Zaradi tega je jugocup-komite v Zagrebu izdal žaljivi komunik, v katerem prinaša ves historijat jugocupa in dokazuje, da je bilo na prvem sestanku, dne 22. februarja t. l. sklenjeno, da v tekmah za jugo-cup sodeluje prvoplasiranih 8 klubov iz tekmovalca za državno prvenstvo — torej z ljubljansko Ilirijo.

Dne 21. t. m. pa so se delegati v Zagrebu sestali brez delegata Ilirije in ko je delegat BSK zahteval, da se udeležijo tekmovalca tudi novoustanovljeni SK Ljubljana, so stali delegati ugotovili, da novoustanovljeni SK Ljubljana ni nič drugega, kakor nadaljevanje Primorja. Ker pa se Primorje ni plasiralo med prvih 8 klubov in ker novi klub z Ilirijo nima ničesar skupnega, novi klub v tekmovalcu za jugo-cup ne more sodelovati. V nadaljnjem jugocup-komite izjavlja, da se bo tekmovalcu za jugocup izpeljalo brez ozira na to, ali bo BSK sodeloval ali ne.

Belgrad, 25. junija. m. Sinočna igra med BSK-om in madžarskim klubom Bočjak je končala z neodločenim rezultatom 3:3 (0:1).

Belgrad, 25. junija. m. Sinoči se je pod reflektorji in v prisotnosti kakih 2000 gledalcev vršila nogometna tekma med Počkajem in BSK-om. — Državni prvak je nastopil brez Glaserja, ki je šele proti koncu igre zamenjal rezervnega vratarja. — Tekma je potekla v mali nadmoči gostov, ki bi malo sreče lahko zmagali. Pri domačih se je opazila nekakna mlačnost in zaspanost, ker je gotovo posledica kopanja. V prvem polčasu je bil Počjak v znatni premoči, BSK je pritisnil šele v drugem polčasu ter uspel v toliko, da je obdržal neodločen rezultat.

Dardanele v bajki in zgodovini

Pred nekaj dnevi se je pričela v Montreuxu konferenca o ponovni oborožitvi Dardanelske morske ožine. Na tej konferenci naj bi se rešilo enkrat za vselej vprašanje morskih vrat, ki je Evropo razburjalo vsaj tolikokrat, kakor vsako drugo mednarodno vprašanje. Dardanele so predstavljele začaran prehod med morji, za katere so se potegovali vsi narodi, ki prebivajo ob Sredozemskem in Črnem morju v vseh časih.

Sedanja konferenca v Montreuxu je že 22. mednarodno razglabljanje o vprašanju plovbe skozi Dardanele. Z njo se pričanja novo poglavje v zgodovini evropskih morskih ožin.

Dardanele so tudi po svoji zgodovini docela svojevrstna pomorska pot. Okrog njih je spleten neminljiv soj romantike in praviličnosti. Se danes se spominjamo zgodbe o grških zaljubljencah Heri in Leandru. V tej zgodbi zaljubljeni Leander najde smrt, ko plava čez Dardanele proti gradu svoje drage. To bajko so Grki imeli za resnico, zgodovinar Pausanias piše v svojem delu celo, da je videl še lučko v fletnem gradu; lučko, ki je prinesla Heri in Leandru pogubo, ko je prej toliko noči kazala Leandru pot čez morje.

Popotnika, ki se vozi skozi to morsko ožino, pozdravljajo od daleč razvaline trojanskega mesta, in ga spominjajo na prihajanje in odhajanje nečestitih ljudstev in rodov, ki so tu gradili na razvalinah enega mesta zmeraj nova in nova naselja.

Cesar Hadrijan, ki mu je sodobnost dala naslov »popotnik«, je imel ob dardanelski obali svojo najljubšo vilo. Tu je živel zagonečni Bitinijec Antinous, ki si je pozneje sam zadal smrt v Nilovih valovih, da bi se žrtvoval za srečo svojega gospodarja. Se bolj ob morju se dviga Ahilov grob, kateremu je Byron posvetil nekaj najlepših strani v svoji poeziji. Ni čuda, saj je pesnik, čeprav je bil šepav, sam preplaval Dardanele po vzoru junaka Leandra in je bil zelo ponosen na ta svoj uspeh.

Se južneje izginja na obzorju grob kartaginškega junaka in zmagovalca Hanibala, ki je bil hotel od tu podjarmiti Vzhod.

Na dnu Dardanel počivajo razvaline orjaškega, čez 400 ladij broječega brodovja Arabca Maslama, katero so leta 698 Bizantinci s pomočjo glasovitega »grškega ognja« podopili. Z brodovjem je šel na dno eden najglasovitejših mohamedanskih poveljnikov.

Za trdnjavo na obali leži na hribu, ki se razgleduje daleč čez kopno in čez morje, grob tuniškega pomorskega roparja Hajredina Ildirima. Ildirim pomeni blisk, spomin nanj je ohranjen v Byronovi pesnitvi »Korzar«.

Današnje male vasi na dardanelskih obalah so nekdaj predstavljale venec cvetočih mest, katere je 1403 mongolski osvovalec sveta Timur lenk razrušil v prah in pepel. Uničevalec tolikih narodov in tolikih cvetočih pokrajin je stal na desnem bregu Dardanel in gledal čez ožino evropske obale, kateri naj bi veljal njegov naslednji pohod. Toda nemira v Aziji in vsilje v njegovem svetovnem cesarstvu so ga poklicale nazaj; v Samarkandu je krvoločnega vladarja, ki ni bil nikdar truden od vojskovanja dohitela smrt in mu preprečila načrt, da bi čez Dardanele udaril v Evropo.

Zgodovina angleškega zanimanja za Dardanele se pričinja leta 1807. Tedaj je admiral Duckworth 16. februarja kot voditelj angleškega brodovja proti volji Turkov prvič prodril v morsko ožino. Toda tam mu je postalo jasno, da pomeni napad na Dardanele »najnevarnejši in najtežji podvig v vojni zgodovini«. Naslednji časi so to njegovo trditve v resnici dokazali.

Dokler so Turki pazili na Dardanele in so njihovo naravno lego, ki nudi vse ugodnosti za obrambo, izkoriščali ter jo podpirali še s trdnjavami, do takrat ni mogel Dardanel nihče zavzeti.

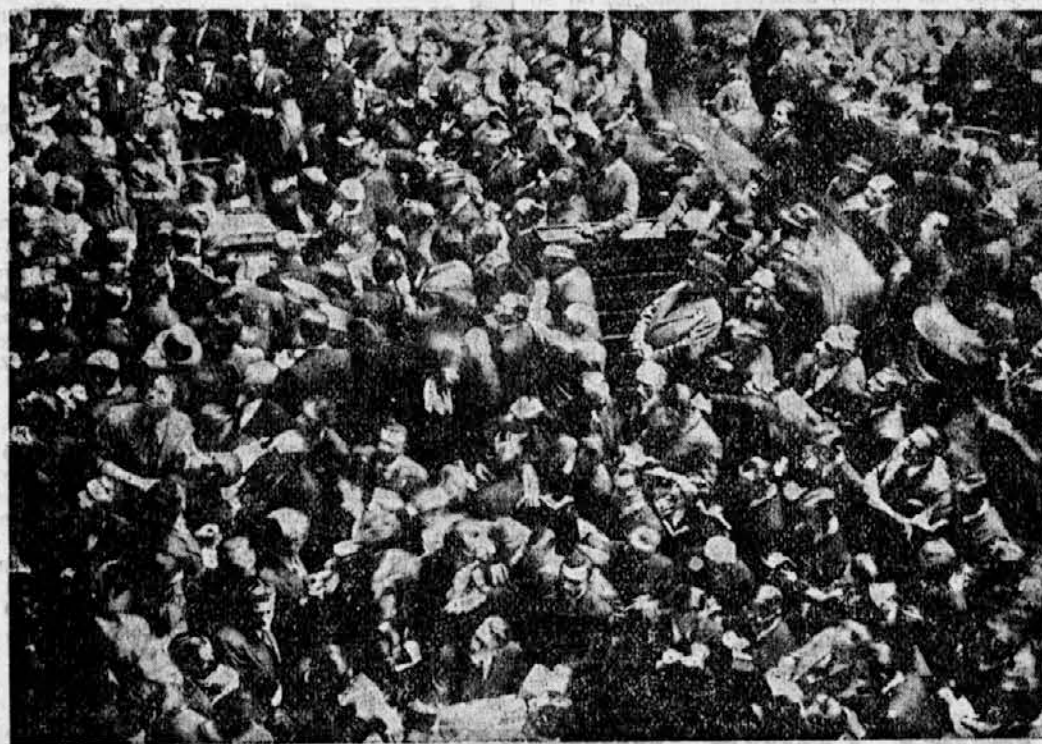
Poseben vojaški pomen pa so Dardanele dobile z razvojem topov. Ko se je to orožje razvilo tako, da ga je bilo lahko uporabljati tudi na večjo razdaljo, so Turki s topovi zaprli prehod skozi Dardanele, kadar so hoteli. Zdaj bi bilo treba več brodovja, da bi varovalo vstop vanje.

Do tedaj so Dardanele igrale v vojni zgodovini sveta vlogo samo, kadar so hotele orjaške vojske iz Azije na evropsko celino. Ze perzijski kralj Kserkses je tu stopil na evropska tla, ko je zgradil orjaški most iz kakih 700 ladij. Tudi Aleksander Veliki se je tu prepeljal v Azijo. Leta 1336 so Turki prekoračili morsko ožino in so tako kot gospodarji Carigrada zavladali nad deželo, ki se je do zdaj imela bati napada samo z morske strani. Od tedaj naprej je udrilev Dardanel postala za sultane življenjsko vprašanje, kateremu so zmeraj obračali vso svojo pozornost.

Najprej je leta 1462 sultan Mohamed II. zgradil utrdbo Seddi-Bahr in Cakan-Kalessi. Nasproti tema dvema je Mohamed IV. postavil tako zvane nove Dardanelske gradove: Kum, Kale in Killid-Bahr. Vse poznejše utrdbe so se razvile okrog teh gradov, ki so jih sčasoma zelo razširili in oborožili z velikimi topovi. Turki so si zmeraj prizadevali, da bi svoje utrdbe prilagodili napredku orožne tehnike. Dolgo časa so s temi trdnjavami popolnoma varovali Carigrad. S pomočjo teh trdnjav so tudi lahko dolgo časa preprečevali Benečanom prehod skozi Dardanele. Če so kdaj malo popustili v svoji pažnji, se je to pozneje bridko maščevalo.

Dne 26. julija 1770 se je sedmim ruskim vojnimi ladjam pod admiralom Elphinstonom posrečilo, da so Turke presenetile. Neovirano so prodrle mimo prvih utrb, ker niso bile trdnjave dovolj založene s streljivom. Toda dalje si Rusi niso upali.

Ta napad je Turkom povzročil zdravilen strah, ki jim je dal pobudo, da so svoje utrdbe ob Dardanelah izboljšali.

Posledice socialistične vlade v Franciji: brez zlata, zmeda na borzah, kakor vidimo na sliki.

Novi sedež Zveze Narodov v Ženevi

Palača s 1650 okni

Zveza narodov je bila razmeroma še mlada, ko se je odločila, da si postavi lasten dom in da zgradi mogočno palačo, ki bo dostojno predstavljala njeno silo in moč. Leta 1929 je bila v Madridu razslava načrtov za novo palačo ZN. Arhitekti vsega sveta so poslali nič manj kakor 337 načrtov za ta dom narodov. Razsodišče jih je pridržalo pet, ki so dobili nagrade. Izbrana je bila pri tolikem številu težka, zlasti pozneje, ko je bilo treba izmed petih izbrati enega.

Kmalu potem so začeli palačo tudi graditi. Pravijo, da je to največja stavba na svetu. Poleg prostorov, ki jih ZN potrebuje za svoje urade, je bilo treba računati tudi z novo knjižnico, ki šteje 2 milij. zvezkov. Ta dva milijona knjig je podaril ameriški milijarder Rockefeller. Palača leži v ženevskem parku Ariana. Palača šteje vsem 1650 oken, ki so odprta na ves svet.

Osnovne poslopje tvori sedež glavnega tajništva. Njegovo pročelje gleda na Mont Blanc. Opremljen je ta del z jeklenim pohištvom, hodniki pa so preoblečeni z dragocenim lesom, ki so ga darovale ZN za novo palačo holandske kolonije.

Po vseh krilih, ki se raztezajo od sedeža tajništva na obe strani, so ostali oddelki, ki jih ima osrednji urad ZN. Tudi ti so nadvse razkošno urejeni in opremljeni. Povsod tečejo drage debele preproge, da ne bo mogel noben sum motiti odposlancev raznih držav, ko bodo stopali po hodnikih in premišljevali težka vprašanja, zaradi katerih so morali priti v Ženevo.

Pozneje so pa to svojo pažnjo spel začeli zanemarjati. Zato se je leta 1807 spel posrečilo osmim angleškim linijskim ladjam, 4 fregatam in večjemu številu manjših ladij, da so brez vsakega zadržke prešle morsko ožino in se 20. februarja prikazale pred glavnim mestom otomanskega cesarstva. Prav velikih uspehov s tem svojim podvigom angleško brodovje ni doseglo, edina posledica je bila, da so Turki začeli zdaj svoje utrdbe z mrzlično naglico oboroževati. Angleži so se zbal, da ne bi zabredli v past in so se 2. marca naglo umaknili. Pri umiku pa so jim turški topovi, ki so zdaj bili sposobni za delo, prizadejali silne izgube.

To je bil zadnji nasilni poskus za prehod skozi Dardanele. Odslej se noben tak poskus ni več posrečil. Kdor je hotel s svojimi ladjami skozi Dardanele, je moral dobiti dovoljenje Turkov. Ti pa so pusili tuje bojne ladje skozi Dardanele samo, kadar je šlo za varstvo njihovih koristi.

Leta 1912 so Italijani med tripolitansko vojno zastopali poslali veliko brodovje nad Dardanele in jih obstreljevali. Morali so se vrniti prazen rok. Prav tako tudi v svetovni vojni ni zaveznikom vse do zadnjega uspeha, da bi se polastili te važne pomorske poti. Vsem so še v spominu siloviti boji, ki so divjali ves čas svetovne vojne ob Dardanelah.

posameznimi oddelki, sobami in mizami, brez tekanja in brez zamud. Za lažje prevažanje diplomatov je pripravljenih 21 dvigal. Vrh tega se nahaja v novi palači vsega skupaj 250 električnih žic, 3 km cevi, 688 umivalnikov, 23.000 m² linoleja.

Zato ni čudno, da je palača Zveze narodov neke vrste začarani grad.

Romun našel 87 element

Kakor je znano, je genijalni ruski kemik Mendelejev ugotovil, da je vsa tvarina sveta sestavljena iz 92 elementov ali prasnovi. Mendelejev je sestavil svoj periodični sestav 92 elementov. Ta sestav je zasnovan na atomski teži elementov.

Tedaj, ko je Mendelejev svoj sistem dovršil, niso bili še vsi elementi znani. Treba je bilo, da jih najdejo drugi učenjaki. Mendelejev je na podlagi svojega sistema natančno opisal lastnosti, ki jih imajo še nepoznani elementi v njegovem zaključnem krogu. Treba pa jih je bilo najti še v naravi.

Učenjaki so polagoma ugotovili te manjkajoče elemente drugega za drugim. Tako, da je ostal neznan samo še element številka 87. Mendelejev je našel vsega samo dve tretjini elementov. Toda njegova domneva se je izkazala za resnično. Odkor so učenjaki našli vse druge prasnove, so z vso vnemo iskali številko 87.

Pred nekaj leti sta dva francoska kemika izjavila, da se jima je posrečilo sestaviti čisti 87. element, ki spada v skupino alkaličnih kovin. Pozneje pa se je ugotovilo, da sta se ta dva znanstvenika zmotila, ker elementa, katerega sta iskala, nista dobila v čistem stanju.

Zdaj pa poročajo iz Pariza, da je predsednik Znanstvene akademije na zadnji seji poročal, da se je romunskemu znanstveniku, prof. Holubeiu posrečilo, da je izoliral 87. element. Holubeiu je prof. na univerzi v Jassiu, zdaj pa dela poskuse v Parizu. Svojo najdbo je na čast domovini imenoval »moldavium«.

Vlomilec: »Nič se ne bojte, gospa, meni gre samo za denar, vaša osebnost me nič ne briga.«
Gospa: »Oh, vi krutež, tedaj ste prav taki, kakršni so vsi moški.«

Prvi lovec: »Krasno! Ustrelil sem divjega petelina, ki je meril tričetr metra.

Drugi lovec: »To še ni nič. Jaz sem ga lani ustrelil, ki je meril en meter.«

Prvi lovec: »Nisi me prav razumel, Jaka. Moj je meril tričetr metra po dolgem.«

Neka grda ženska vpraša trgovskega uslužbenca po gospodarju, češ da bi rada osebnost z njim govorila. Uslužbenec sporoči njeno željo gospodarju.

»Kakšna ženska je to?« vpraša gospodar.

»Privredite jo torej!«

Ko je gospa odšla, pravi šef uslužbenca: »No, zares dobro se razumete na žensko lepoto.«

»Ne vem, toda mislim, da bi ulegla biti dama vaša žena.«

»Saj tudi je,« pritrdi gospodar.

Novo! Novo!

F. M. Willam

**Das Leben Marias
der Mutter Jesu**

587 strani z mnogimi slikami,
vezano Din 102.—

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA
r. z. z. o. z. v Ljubljani

Življenje in trpljenje
v najstrašnejši vojski
sveta

**Zakleta
legija**

49

Za nas mislim, da v začetku sploh nismo nameravali zares pobegniti. Toda polagoma je ta zamisel postajala stvarnejša in nam je objemala vso dušo.

Skušnjava je večal neki zemljevid, ki ga je Harvey od časa do časa izvekel. Kot ordonanc je lahko razpolagal z zemljepisnimi kartami svojega poročnika. Razvil je zemljevid, ko smo sedli pod šotor, potem smo pa vsi pazljivo pregledovali, kar je bilo na njem.

Južno ne daleč od Bosraka je bila meja. Po zemljevidu leži Suejda komaj štirideset kilometrov severno od črte, ki deli Sirijo od Transjordanije. Transjordanija pa je angleški mandat. Če prekoračimo to črto, potem smo svobodni. Izmužnili bi se temu težkemu, encličnemu in obupnemu delu. Morda bi se tako lahko vrnili domov.

Odkar sem stopil v legijo, sem sam sebi zabranil vsako misel na dom. Pet let! Če hoče človek to misel prenesti, ne sme gledati

ne naprej, ne nazaj. No, ta zemljevid je pa človeku neubranljivo klical v spomin dom. Zdelo se je, da je treba samo skočiti iz Sueje čez mejo naravnost v svobodo. Na drugi strani meje je Anglija, ki ni francoskim oblastem še nikdar vrnila niti enega tujkega legionarja. Štirideset kilometrov, to je komaj nekaj več, kakor dan hoda. Pa naj bosta tudi dva, zato ker moramo hoditi po stranskih potih, ker je pokrajina hribovita. Treba je samo malo sreče in v dvodnevnem sprehodu bomo skočili z legije v svobodo.

Pa vendar se ne moremo zares odločiti, krušne peči pa bodo kmalu gotove. Za tem bomo morali spel graditi trdnjavo. Tisto trdnjavo, katero smo pred letom dni pognali v zrak. Zdaj jo moramo dvigniti štiri nadstropja visoko.

V duhu gledam, kako nosim mesece in mesece kamenje.

A to ni vse. Zdaj, ko je mir popoln in ko človek lahko gre nabirat mak in marjetiko, če se mu da, se širijo glasovi o vseh mogočih načrtih: Suejdo bodo silno polepšali, tako da bo enako krasna, kakor je bila nekdaj. Cesto bodo podaljšali do Bosraka. Zdaj vem, čemu legija služi v mirnem času. Po krušnih pečeh pride trdnjava, za trdnjavo pride kaj drugega. Se štiri leta tako, dokler ne odslužim svojega roka...

Vidim kako se oddaljuje konec teh štirih let. To je cela večnost. Jaz pa bom ves ta

dolgi čas tovoril kamenje na ledjih, kakor felahi in sužnji, ki so gradili piramide. Ne prenehoma gledam Harveyev zemljevid in poslušam njegove krasne obljube.

Ta čas sem spoznal ameriškega časnikarja Georgeja Seldesa. Bil sem v kantini s Harveyem, ko so me obvestili, da me kliče poročnik. Odsel sem. Seldesu so povedali, da se v kompaniji nahaja tudi en Američan in zaželel me je videti.

Prišel je z avijonom iz Damaska in se je vprav pripravljal, da bi spel odsel. Po kratkem razgovoru mi je zaželel svidenje in obilo sreče.

Gledam ga z brega, kako je startal in kako se dviga. Svoboden je.

Bilo mi je že vsega dosti. Spominjam se, kako nam je general Andrea obetal, kakšen bo ta sprehod v Suejdo. Ali je to garanje tisti obljubljeni sprehod? Treba je bilo ves dan samo tlačniti in tlačniti pod vročim soncem. To je v resnici preveč.

Pograbil me je silovit »caffard«, kakor smo v legiji imenovali otožnost. Odločil sem se torej, da sprejem Harveyev načrt. On je bil že od nekdaj pripravljen, da bi pobegnil. Večkrat mi je dejal, da bo odsel sam, če Weiser in Lass ne pojdetja z njim.

Razmere so nam bile naklonjene. Dobil sem nagrado pet in dvajsetih frankov, ker sem tako spretno in večje streljal pri Mesifreu in pri Resasu. Dobivala sva se vse pogosteje in tako sva se pri neki priliki odločila čisto za-

res, da bova ta denar porabila za beg. Harvey je bil v svoji torbi skril hrane, katere je bilo cela zaloga. Kopicil je tja počasi in potrpežljivo. Imel je konzerve, steklenico konjaka in dva bidona kave.

Nisva pa vedela, kaj bi z orožjem. To je bila velika nepravilnost. Če bi bila vojska, bi vsakor puške vzela s seboj. Zdaj pa, ko smo delali tlako, je bilo orožje razporejeno po cesti in spravljeno pod dobro stražo. Ne bi mogel ne jaz, ne kdo drugi vzeti svoje puške, da ne bi vzbudil pri kom sumnje. Harvey pa, katerega je njegova služba osvobodila našega dela in mu kot ordonancu ni treba vršiti naših ubijalskih poslov, zmeraj razpolaga s svojim mousquetonom.

Ta karabinka bo zadostovala. Treba pa se je zapomniti, da vodi beg po krajih, ki so se komaj dobro podvrgli, ki so napol pusti in polni beduinskih roparjev. Tu je polno vasi, v katerih se tujec izpostavlja nevarnosti, da mu bodo z nožem malo pobrili grlo...

Nekega jutra je prišel z letalom general Gamelin, da bi pregledoval čete. Defilirali smo pred njim v svečani obleki. Sledil je generalov pozdravni govor. Godba je igrala: »Voila le general, qui passe...«

Po paradi ob enajstih dopoldne smo bili prosti za ves ostali del dneva. Brez vsake šale sva se kar takoj in na mestu odločila, da je ta dan udarila ura odhoda.

In tako sva po »juhi« odšla od Harveyevega šotora.